

s ā ļ a i s
SNIEGS

Sandra Švarca

s ā ļ a i s
SNIEGS

821.174-31

Šv 170

Vāka dizaina autore *Natālija Kugajevska*

Vāka noformējumā izmantots attēls no [elifskies/pexels.com](https://elifskies.com)

Šis ir daiļliterāras darbs. Jebkurai līdzībai ar reālām personām vai notikumiem ir gadījuma raksturs.

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Sandra Švarca, 2023

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2023

ISBN 978-9934-31-981-5

2010. gads

Pamosties ir neiedomājami grūti – sāp galva, un pa mani staigā kaķis. Sāpes ir koncentrējušās labajā pusē, un liekas, ka kāds ar rūpīgu roku izurbis galvaskausā caurumiņu un ielējis tur mazliet nokaitētas lavas. Tā burbuļo, met tvaikus un izspļauj sabiezējušus gabalus, kas, atsitoties pret pieres iekšieni, rada gandrīz neizturamas mokas. Kaķis arī nav cilvēkmīlis – tas skaļi murrā, laiza man ausi un izturas, kā promenādē izgājīs.

– Mikiņ, nu, Mikiņ! Ej taču beidzot kaut kur... – es vārgi protestēju un atveru acis. Sāpes saritinās auss rajonā, bet Miks – uz palodzes, kur speciāli viņam noklāta vilnas sega.

Ceļos, stibinu uz labierīcībām, noskaloju seju un apģērbjos. Vēl no miega apreibusi, eju uz ēdamistabu, ieslēdzu elektrisko tējkannu un vāru kafiju. Atšķaidījusi to ar pamatīgu devu piena, dodos uz lieveni. Apsēžos uz trepēm, aizkūpinu dienas pirmo smēķi un ar pilnu krūti ieelpoju septembra rīta gaisu, sajauktu ar tabakas dūmiem.

Sāku justies kā cilvēks un pārlaižu acis pagalmam. Tad mans skatiens pievēršas plāksnītei durvju kreisajā pusē, kur stāv rakstīts: “Psihiatriskā un narkoloģiskā slimnīca. Neurožu nodaļa”.

Mans tikko uzlabojies noskaņojums atkal neglābjami sarūgst. Esmu slima, atrodos šeit jau divas nedēļas, un neko nemaina pat tas, ka te ir brīvs režīms, nav skapjveida sanitāru un trakokreklu (kurus jau sen vairs nelieto), nepriecē fakts, ka esmu ievietota vienvietīgā palātā ar savu dušas telpu un tualeti un varu lietot internetu. Manu slimību sauc diezgan biedējoši, un jūtos es nelāgi, tikai reizēm, kā šorīt, tas aizmirstas. Bet nu atkal viss ir savā vietā – gan es te, gan mana šizofrēnija manī.

Neko darīt, nopūšos, ceļos kājās un eju atpakaļ uz palātu, lai iztīrītu zobus un saķemmētos. Dušu atlieku uz pēcpusdienu, cerot, ka tad būšu mazliet darbīgāka, ka parādīsies spēks. Kaut gan – kur lai tas rastos? Zāļu devas gan nav pārāk lielas, tomēr es visu laiku jūtos miegaina.

Darbojoties pie spoguļa, vēriģi ielūkojos sevī, ko sen neesmu darījusi. Tie paši tumši rudie, nedaudz viļņainie mati, tās pašas zaļās acis, mazliet pietūkušie plakstiņi... Daba nav mani bešā atstājusi. Par spīti visam, es vēl joprojām sev patīku. Tikai arī tam nav nozīmes – pēc mēneša es miršu.

Pirms 18 gadiem

Sniegs sniga milzīgām pārslām. Bezvējā krītot taisni lejup, tas nosedza bruģakmeņus, māju jumtus, gājējus un transportlīdzekļus. Mazs, rudmatainais meitēns stāvēja, piespiedies pie sienas, pašā nomaļākajā pagalma stūrī un raudāja. Ik pa brīdim berzējot acis un šņaucot

degunu, kabatas lakatiņš bija kļuvis pavisam slapjš, bet asaras vēl arvien negribēja mitēties.

Vārtrūmē ieskanējās soļi, un bērns strauji aizgriezās, lai garāmgājējs neredzētu viņas bēdas un kaunu. Taču vienmērīgā skaņa pēkšņi aprāvās, un meitene saprata, ka kāds ir viņai aiz muguras. Pagriezties nepietika dūšas. Viņa nodūra galvu, ierokoties ar zodu šallē. Sniegs tagad krita tieši uz vaigiem, un elsās pavērtajā mutē tecēja sāļas piles.

– Ko raudi, mazā? – atskanēja laipna balss. Vīrietis likās patiesi ieinteresēts.

– Es nokritu-u-u. – Beidzamais vārds noskanēja kā kluss kauciens, bet meitene vēl joprojām stāvēja aizgriezusies. – Nokritu un esmu netīra, par mani smējā-ā-ās... – Un atkal atskanēja šņuksts.

– Neraudi, tas nepavisam nav briesmīgākais, kas var gadīties. – Nu līdzī jutējs bija noskaņots filozofiski. – Iedomājies, ka varēja notikt kaut kas vēl sliktāks.

Meitene bija par mazu, lai aptvertu teiktā jēgu, un, viņasprāt, pilnīgi loģiski piebilda:

– Un sniegs ir sāļš...

– Tas taču nav sniegs, mazo jociņ, tās ir tavas asaras. Iesim, es tev kaut ko parādīšu!

Mazais, rudais meitēns vairs neraudāja. Viņa bez bailēm devās līdzī svešiniekam, kurš pa ceļam stāstīja par diviem suņukiem, kas viņam mājās.

Jā, tur tie bija – bolonkas, tā viņš teica, abas baltas un jautras. Meitene brīdi spēlējās, vīrietis pa to laiku kuriņāja kamīnu.

Visiem bija karsti – gan meitenītei, gan suņukiem.

– Ko nenovelc jaciņu?

– Bet man zem tās nav kreklīņa...

– Novelc gan. Esmu dakteris, paskatīšos, vai tu krītot neesi salauzusi ribas.

– Vai tā var būt?

– Kas tikai šajā pasaulē nenotiek! Novelc jaciņu un zeķbikses arī!

Nu gan rudmate sāka justies neomulīgi. Pēkšņi prātā ienāca domas par to, cik dūsmīga būs mamma un viņas draugs – gan par notraipīto mēteli, gan par kavēšanos sazin kur. Bet, ja šis vīrs ir dakteris, tad jāpaklausa. Ja nu tiešām ribas...

Viņa stāvēja uz dārga tepiķa, pie kājām divi sunīši. No apgērba – tikai puķainas bikšes. Vīrietis, iekārtojies ērtā klubkrēslā, fotografēja.

– Kāpēc bildes vajag?

– Man ir studenti. Es tevi sabildēšu, lai mātās. Nebaidies – tavu seju nevarēs redzēt. Man te ir dažas fotogrāfijas. Nāc paskaties, cik skaisti!

Rudule gāja. Viņa bija pieradusi klausīt vecākiem cilvēkiem. Fotografijas viņai nepatika – tur meitenītes bija pavisam plikas, bet sejas tiešām nevarēja redzēt. Meitēns jau nevarēja zināt, ka tādas gatavotas speciāli.

Vēl brīdis pierunāšanas, un viņa stāvēja paklāja vidū kaila un neaizsargāta. Tālāk labais onkulis tajā dienā negāja. Meitene bija pārāk skaista, lai viņu sabiedētu pavisam.

– Nāc, lapsiņ, mazliet tevi pavadišu.

Mājās bija patiesi grandiozs skandāls – neviens nepievērsa uzmanību tam, ka zeķbikses uzvilktas ar iekšpusi uz āru, ka jaciņa sapogāta neveikli. Galvenais – meitene

pēc skolas sazin kur noblandījusies veselas trīs stundas. Neviena viņai neprasiņa, kur. Žēl... Varbūt viņa vēl tajā pašā dienā būtu visu izstāstījusi. Varbūt tad kaut kas vēl būtu bijis glābjams...

Māte paķēra šņabja pudeli no nebeidzamās un nemainīgās kastes priekšnamā. Viņa strādāja pārtikas veikalā, un pat nežēlīga deficīta laikos mājās bija viss, bet galvenais – ugunsūdens. Paradums glabāt šņabi kastēs bija palicis vēl no tiem laikiem. Māte nekad nebija pievērsusi uzmanību bērniem. Viņa domāja tikai par saviem nebeidzamajiem piedzīvotājiem un pasēdēšanām ar alkohola pudelēm. Draugi mainījās ik pēc dažiem mēnešiem. Reizēm arī biežāk. Nemainīga palika tikai kaste ar grādīgo, kas acīmredzot pievilināja vīriešus kā naktstaureņus uz vientuļu, degošu spuldzīti vasaras naktī.

– Tā, Dominika, būsī sodīta – sestdien un svētdien nedrīkstēsi iet laukā. Visu dienu sēdēsi istabā, kamēr brālis ar puikām ies slidot.

Ja godīgi, tas Nikai nebija sods, bet gan dāvana. Viņa vairs neraudāja, tomēr likās, ka viss ķermenis ir pārpilns asaru kā bļoda, kas aizmirsta pagalmā lietus laikā. Pakustināsi – sāks līt pāri malām. Tāpēc viņa, tikusi garām kārtējam “tētīm”, kura vārdu bija aizmiršusi, ļoti uzmanīgi, lai nesāk līt asaras, iegāja vannasistabā. Tā bija viņas slēptuve – vienīgā vieta, kur varēja justies droši, ka mamma nesāks bļautīties (tikai nedrīkst tur uzkavēties pārāk ilgi) vai arī pašreizējais radītājas draugs negrābstīsies gar ceļgaliem.

Nākamo reizi bilžu meistars arī uzradās negaidīti un atkal paaicināja pie sunīšiem. Meitene negribēja iet, bet

gāja... Sunīši bija kļuvuši par draugiem, kuru viņai nebija, un tādus gardumus kā pie vīra ar suņukiem rudmate nekad nebija ēdusi. Veikalos bija daudz dažādu lietu, taču mammai naudu vajadzēja šņabim un puisēm. Tā kādreiz meitenītei bija teikusi tēta mamma. Vēl sen, kad bija atbraukusi nokārtot savu mantojumu – atgūt namus Rīgā. Redzot, cik nepieskatīti un nelaimīgi ir viņas mazbērni, vecāmāte bija cieti nolēmusi atgriezties un ņemt abus pie sevis. Taču tas nebija tik viegli izdarāms.

Tikmēr meitēns ēda garšīgas lietas pie Fotogrāfa. Un jau no tā laika viņa pierada dot cilvēkiem iesaukas – fotografētājs nekad neteica, kā viņu sauc. Viņš diezgan bieži uzradās, kad meitenīte gāja mājup. Vienmēr viena pati, jo ar viņu neviens nedraudzējās.

Rudmatei nebija bārbijas, nebija smalku drēbju, viņai pat datora mājās nebija. Viņa lasīja grāmatas, klausījās mūziku vecā kasešu magnetofonā, jo to mamma atzina par nepārdodamu.

Viņa bija citāda, atšķīrās no pārējiem. Pārgājienos meitene varēja stundām sēdēt kaut kur maliņā, raugoties debesīs vai uz plaukstošiem zariem, kamēr klasesbiedri spēlēja spēles un cepa uz ugunsкура desiņas. Viņai neviens nebija vajadzīgs. Rudmate jau sen bija atmetusi domu par Fotogrāfu kādam pastāstīt. Viņa kā skaidiņa ļāvās tecējumam, kā vēja pūsta lapa lidoja, nemēģinot cīnīties pretim.

Vēl viena diena. Vēl viens gājieni vientulībā uz māju pusi. Viņa nekad nebija domājusi, ka varētu izvēlēties citu ceļu. Un tur jau bija Fotogrāfs. Atkal.

– Lapsiņ...

Pēkšņi rudmate iekliedzās spalgi un histēriski:

– Nesauc mani tā, nekad!!!

Vīrs bija nobijies, viņš paskatījās apkārt – neviena. Pavisam lēni Fotogrāfs paņēma meitēnu aiz rokas.

– Nu kuš, kuš! Ko tu, maziņā? Iesim? – Viņš gaidīja, ka meitenīte atteiksies, taču viņa atkal paklausīgi devās uz karsti sakurināto telpu pie diviem sunīšiem, kurus uzskatīja par vienīgajiem draugiem.

Tur bija vēl viens vīrietis. Profesors – nodomāja mazā. Un tad sākās vislielākais, kā likās, pārbaudījums viņas dzīvē... Tumšas, gandrīz melnas acis, biezas brilles, pie-smakusi balss... “Tagad pagriezies, mazā, un kusties!”

Šoreiz rudmate atgriezās mājās salīdzinoši agri. Viņa priecājās, ka māte jau piedzērusi gul, viņai blakus šņākuļojot kārtējam “tētīm”. Tikai brālis Mārcis savilka seju pretīguma grimasē.

– Tu esi kaut kur iesēdusies – visas bikses notraipītas. Ko tu rīt vilksi?

– Netēlo mammu! – atcirta meitēns un iegāja vannasistabā.

Pēdējā laikā viņai tā bija parasta lieta – kaut ko slēpt tieši tur. Gan asaras, gan niecīgas dāvaniņas: mazu sudraba gredzentiņu, divas enciklopēdijas par pasaules floru un faunu. Asaras noslēpt bija visvieglāk. Gredzentiņš kopā ar grāmatām bija iesaiņots polietilēna plēvē un rūpīgi notīts ar līmlenti, lai klāt netiktu mitrums. Palielā paka bija aizgrūsta pēc iespējas tālāk zem vannas apšuvuma flīzēm. Mammās resnā roka to nevarēja aizsniegt, ja arī viņai pēkšņi ienāktu prātā kaut ko meklēt zem vannas.

Tad meitene izģērbās, apskatīja nobrāztos ceļgalus, gurnu iekšpusi, kur bija zilumi. Un ar asinīm notraipītās drēbes iemērca bļodā ar aukstu ūdeni. Apģērba sakopšana aizņēma krietnu laiku. Taču to meitēns prata darīt. Pie durvīm piekļauvēja jau tad, kad bikses bija izkārtas. Apakšbiksītes bija palikušas Fotogrāfa mājā. Enciklopēdijām bija pievienojušās piecas piecu latu banknotes. Viņa izgāja no vannas telpas lēnīgi un uzmanīgi kā vecs, akls kaķis – pavisam klusiem, mēmiem soļiem. Halāta kabatā meitene žņaudzīja antibiotiku paciņu. Kādas rūpes!

Kopš tā laika Fotogrāfs vairs nerādījās. Rudmate reiz pati devās uz viņa māju, taču tā izrādījās tukša, un no lielā plakāta, kas bija piestiprināts pie stieplu žoga, varēja uzzināt, ka šo kultūrvēsturisko pieminekli atjaunos.

Viss. Šis etaps viņas dzīvē bija pagājis. Tās bija dīvainas izjūtas. Atvieglojums? Šausmas? Nesapratne? Pat sevis vainošana... Jā, jā, vienu brīdi viņai likās, ka zaudējusi īstu draugu, ne tikai sunīšus.

Meitene nezināja, ko darīt. Viņa bija pieradusi, ka kāds ar viņu vismaz nedaudz, bet parunā. Tagad vairs nebija neviena, ar ko runāt. Brālis bija par trim gadiem jaunāks, un māte viņu mīlēja vairāk, ja vispār kādu no bērniem mīlēja. Tādas smalkas jūtas šai ģimenē varēja izpausties kā konfekšu riekšas iedošana vai jaunu zeķīšu nopirkšana.

Viens šādas “mīlestības” piemērs atgadījās kādu rudeni, kad rudule atnesa mājās kastaņus. Tie spīdēja kā labi kopta zirga sāns, un darbošanās ar rudi brūnajiem bumbulīšiem meitenei sagādāja īstu baudu. To pamanīja

mamma. Sākumā viņa tikai rauca uzacis, bet, kad viens no kastaņiem pabēga zem dīvāna, izcēlās kārtējais skandāls.

– Ko tu sanes te mājās mēslus? Un man pēc tam tas viss jāvēc! – spiedzīgi kļiedza māte.

Rudmate mēģināja iebilst, ka jau sen uzkopj istabu pati, taču tas sakaitināja mammu vēl vairāk. Rezultātā visi kastaņi tika izmesti atkritumos, un meitenei bija gandrīz jāraud.

Tajā pašā dienā Mārcis sastiepa mājās kļavu lapas. Krāšņie, dzeltenie vēdekļi bija netīri un smaržoja pēc trūdiem. Likās, ka tūlīt atkal pacels galvu tīrību mīlošais velniņš, kas mita mātes dvēselē, taču – nekā! Kaut ko bubinot par zelta rudeni, viņa noglāstīja dēlam galvu un atrada māla vāzi, kurā izkārtēja nosmulētās lapas.

Rudule nekādi nevarēja saprast atšķirību starp rudens veltēm, bet pieņēma to visu kā netaisnīgu, taču neizbēgamu dzīves patiesību. Jau tajā laikā viņas skaistajās acīs ieviesās vēl mazas un kuslas purva odzes, kas auga līdzī meitēnam un ik pa brīdim parādījās, kad viņa bija dusmīga vai satraukta.

Māte šo atšķirīgo izturēšanos reiz izskaidroja vienam no piedzīvotājiem tā:

– Saproti – viņa ir tikai muļķa skuķis, kurš dzīvē neko nenasniegs, bet Mārcis... Mārcis dienās būs profesors! Gan redzēsi!

Viņas kārtējais draugs nosmīkņāja zem deguna – ne nu viņš redzēs, nekā! Uz pasaules ir daudz vientuļu sieviešu, un šī likās gana laba tikai neilgam laika spriedim...

Rudajai meitenītei dzimšanas dienā iedāvināja salabotas vecās kurpes. Godīgi sakot, mamma vispār bija aizmirsusi, ka meitai ir dzimšanas diena, bet Mārcis, atnākot no skolas, pastiepa māsai pretim milzīgu saini. Tajā bija trīs grāmatas ar skolas bibliotēkas zīmogu. Viņš jau bija gribējis, kā labāk... Mamma atjēdzās, brīdi purpināja zem deguna par lieliem izdevumiem, bet tad viņas acis iemirdzējās – jā, tieši šodien jau kuro reizi salabotās kurpes būs laba dāvana.

Rudule pirmo reizi sacēlās – viņa iemeta mammai ar šīm korpēm. Protams, viņu nopēra, bet apbrīnojami viegli.

Un tad mazā, vientuļā meitene pirmo reizi saprata: ir jābūt stiprai, lai izdzīvotu. Viņa iedomājās par netālu esošo kungfu sekciju. Tas bija liels izaicinājums – nolemt un izdarīt kaut ko pašai bez mammas atļaujas. Tā viņa nebija radusi. Rudule saprata, ka mājās būs jāmelo, lai apmeklētu nodarbības. Viņa zināja – māte nepārbaudīs, ja viņa teiks, ka sākusi apmeklēt, piemēram, literāro pulciņu. Tolaik vēl nodarbības bērniem bija bez maksas, un mamma būtu sākusi interesēties vienīgi tad, ja viņa gribētu lūgt kādu santīmu. Citādi viņai meitas nodarbes bija pilnīgi vienaldzīgas.

Tagad tikai vajadzēja saņemties un iet runāt ar treneri. Meitēns sakopoja visu spītu un drosmi un devās uz pagrabīņu, kurā noritēja treniņi. Tur viņu pieņēma labprāt, jo puišu bija daudz, bet meitenes tikai divas – krietni vecākas un pašpārliecinātākas. Viņas negribēja uzņemties telpu uzkopšanu, bet mazā meitene to darīja. Viņa ar treneri un zāles īpašnieku Slaviku Lauzni vienojās, ka

mazgās grīdas un pēc nodarbībām savedīs kārtībā zāli. To viņa prata – mammas plīķi bija iemācījuši būt tīrīgai un kārtīgai. Uzturēt tīrību šeit nebija viegli, sevišķi tādām vēl pavisam mazam bērnam. Taču viņa tika galā. Līdz asinīm kodīdama lūpas, meitene berza un slaucīja, mazgāja un pucēja, staipīja tepīķus un ripināja stangas ar diskjiem.

Protams, neviens te neskatījās uz mazo rudmati kā uz pieaugušu. Tas reizēm kaitināja, tomēr galvenais – šeit viņa kļuva stipra un ieguva kaut drupaču pašapziņas. Sevišķi patīkami bija tad, kad treneris viņu slavēja, visai grupai klātesot. Un bija arī par ko – gan par telpu spodrību, gan par ātro visu paņēmienu apgūšanu un spēku, kas jau tad bija neparasts nelielajam un, kā likās, trauslajam augumiņam.

Pa šo laiku bērnus gaidīja iespējamās pārmaiņas – vecmamma jau bija privatizējusi vairākus īres namus, kas piederēja ģimenei pirms nacionalizācijas. Omuks (kā viņu sauca rudule un Mārcis) pēc sava dēla nāves bija vairākkārt mēģinājusi atņemt dzerošajai mātei nepilngadīgos bērnus, taču tas neizdevās, jo šai mātei bija sakari visās iespējamās iestādēs – atmiņās par lielaļjiem deficītiem un komjauniešu jaunību. Tagad situācija mainījās – omuks bija bagāta. Īres maksu viņa iekasēja vidējā slāņa cilvēkam pilnīgi paciešamu. Taču mamma negribēja atdot meitu un dēlu. Iespējams, spītības dēļ.

Viņa nekad nebija mīlējusi savu vīru, un tā rezultātā viņš padarīja sev galu. Par jebkādu mierīgu līdzāspastāvēšanu vai konfliktu risināšanu starp omuku un māti nebija iespējams pat domāt. Tādēļ, kamēr risinājās strīds

starp divām sievietēm par bērnu aprūpi, šiem bērniem nekas īsti nemainījās. Ja nu vienīgi ome viņus sagaidīja pie skolas un iedāvināja kaut ko garšīgu vai kādu apģērba gabalu. Tas viss.

Olgas stāsts

Kad rudules mamma Olga vēl bija jauna un smuka, nedaudz apaļīga blondīne, viņa aktīvi darbojās komjauniešu komitejā. Un tur arī sastapa savu nākamo vīru.

Durvis vērās lēnām, un varēja saprast, ka aiz tām stāvošais tā īsti nemaz negrib iekļūt iekšā.

– Nāc, nāc, biedri! – kāds no komitejas izsaucās, un, visiem smeļot, telpā iespraucās rudmatains, neveikls jauniešs ar greizu smaīdu sejā, uz kuras gan neredzēja vasarraibumus. Arī mati bija neierastā piesātinātā tumši rudā krāsā. Komiteja sačukstējās. Izrādījās – puisis nāk stāties komjaunatnē, ilgi aicināts un beidzot piespiests, piedraudot ar sliktu atzīmi uzvedībā.

– Kādu pienākumu pildāt klasē? – Šis bija no to jautājumu sērijas, kurus uzdeva absolūtiem komjaunatnes pretiniekiem, lai tomēr viņus iedabūtu saliedētajās rindās ar kādu nekādu cieņu.

– Sekmju sektors... – noburkšķēja rudais un viltīgi piemiedza zaļās runča acis, gaidot, ka nu tikai sāksies īstā iztaujāšana par gadskaitļiem un komjaunatnes vēsturi, bet nekā... Komiteja steidza nobalsot par uzņemšanu, un visi bija vienprātīgi. Tā jau tas bija pieņemts – nevēlies,

bet nāksies! Negribīgi saņemdamas sarkano apliecību no apaļīgas sārtvaidzes rokām, puisis bija apjucis.

Jau todien nākamā rudules māte ieskatījās rudmatainajā puisī, bet viņiem vēl piecus gadus negadījās tikties, līdz kādu reizi...

Jaunā un smukā Olga stāvēja aiz letes parfimērijas veikalā – bija gandrīz pabeigts tirdzniecības tehnikums, un šī nu bija noslēguma prakse. Atkal kautri vērās durvis, un ienāca jau redzētais rudmatis. Laikam arī viņš atcerējās skaistuli komjaunieti un samulsa tiktāl, ka uzdeva pavisam nejēdzīgu jautājumu:

– Cik maksā smaržas par divi piecdesmit?

Pēc mirkļa neveiklas pauzes abi iesmējās, un puisis steidza labot savu kļūmi:

– Kā tās sauc?

– “Zilīte”! – diezgan nicīgi attrauca Olga un sāka piedāvāt puisim kaut ko dārgāku. – Kam pirsiet? Mammai, draudzenei?

Nu puisa vaigi kvēloja kā sarkanā gaisma luksoforā.

– Mammai, – viņš izdvesa un pēkšņi piebilda: – Mani sauc Artūrs.

Nu jau saruna vedās raitāk, un mammai kā dzimšanas dienas dāvana tika nopirkta padārgās smaržas “Solo”. Taču Artūrs to visu manīja kā caur miglu – viņš bija neglābjami iemīlējies un redzēja tikai meitenes acis, pelēkas ar zaļām dzirkstīm, biezu skropstu ielokā.

Pēc tās dienas jau bija ierasts, ka Artūrs sagaida Olgu vakarā un pavada mājās – uz komunālo dzīvokli, kurā meitenes ģimenei piederēja veselas trīs istabas, bet pārējās divās mitinājās klusi pensionāri. Olgas tēvs bija

partijas komitejā, bet māte strādāja vairumtirdzniecības bāzē. Ar to tad arī tiem laikiem viss bija izteikts.

Lai gan jaunieši redzējās ik dienu, Artūram nebija ne mazākā priekšstata par to, kā pelna naudu viņa jaunieģūtā mīla. Parfīmērijas veikals – tā bija Klondaika! “Dzintara” ražotās lūpu krāsas pārdevējas notirgoja saviem paziņām vilcienu pavadoniem par divkārsu cenu, bet tie savukārt Voronežā vai Kirovā plēsa par tām desmit vai piecpadsmit rubļus. Ja veikalā ievada franču parfīmēriju, tā līdz letei nemaz nenonāca – dezodoranti “Elipse” vai “Sikim”, kas maksāja piecus rubļus, tika godīgi izdalīti starp Tirdzniecības organizācijas pārstāvēm un veikala darbiniecēm. Godīgi – tas šajā gadījumā nozīmēja, ka *torgs* saņēma lauvas tiesu, bet pārpalikumus pārdeva veikala darbiniecēm. Pēc tam pārdevējas jau par spekulatīviem divdesmit pieciem rubļiem “aplaimoja” savus draugus un paziņas. Olgai vienmēr bija nauda, to viņai vēl deva arī vecāki. Ķīmijas fakultātes pēdējā kursa students Artūrs negribīgi pavadīja savu mīļoto uz restorāniem, kur par trim rubļiem “no deguna” vienmēr atradās brīva vieta pie divvietīga galdiņa. Maksāja vienmēr Olga, taisnojoties, ka viņa tomēr pelna, bet neprecizējot, cik tieši. Pūsis bija iemilējies un nemanīja salkanos smaidiņus, ar kuriem viņus pavadīja zāles pārziņi “Ļeņingradā” vai “Metropolē” – jaunā sieviete te bija bieža viesņa arī pirms pazīšanās ar savu nākamo vīru.

Kad jaunieši paziņoja, ka būs kāzas, jo pasaulē jau prasījās bērniņš, izcēlās pamatīgs skandāls. Ne tādu – provinciālu un neietekmīgu znotu Ogas vecāki bija gaidījuši, taču sanāca, kā sanāca.

Un tad pasaulē uzradās Dominika – šo vārdu bija ieteikusi Artūra mamma. Laikam jau Olgas vecāki nekad un neko nebija dzirdējuši par latīņu valodu vai Dominikāņu ordeni, tāpēc viegli tam piekrita. Pati Olga, gaidījusi puiku, vispār meitai pievērsa maz uzmanības, bet dzimšanas apliecības izrakstītāja, nogrozījusi galvu par meitenes dīvaino vārdu, ierakstīja to atbilstošajā ailē, par ko vēlāk dabūja pamatīgi trūkties. Pirmā padomju bērnam neatbilstošo vārdu ievēroja bērnudārza vadītāja, un tad izcēlās vētra, taču bija jau par vēlu, un Dominika Maiere nekļuva par Ziedīti vai Skaidrīti, kā to nule bija iedomājušies Olgas vecāki. Klusā nepatika starp viņiem un Artūra mammu pārauga īstā naidā.

Un tad nāca negadījums. Partijas šūniņa, kuras vadītājs bija Dominikas vectēvs, atzīmēja 1. maiju kādā ārpišētas pirtiņā. Kā jau tas bija rasts – šņabis, moka un “Sovetskoje šampanskoje” tika lietots pāri mēram. Mājup visi devās krietnās burās... Un pilnā mašīna ar tikpat pilnajiem pasažieriem un arī vadītāju pilnā ātrumā iebrāzās laternas stabā. Tā Olga vienā naktī kļuva par bāreni un bagātu sievieti.

Tad sākās straujā lejupslīde... Artūrs centās sievu atbalstīt – tajā laikā viņš jau bija jaunākais zinātniskais līdzstrādnieks un darbs aizņēma daudz laika. Atbalsts sanāca vārgs un kusls kā kaimiņi pensionāri. Bet Olga dzēra. Sākumā viņu no parfimērijas veikala direktores amata pazemināja par vecāko pārdevēju, tad piedraudēja ar izslēgšanu no komjaunatnes. Tas sievieti mazliet atskurbināja, bet nu viņa metās uz citām izklaidēm. Kad kāds sens draugs, acis nolaidis, pirmo reizi Artūram

pastāstīja, ka redzējis viņa ieskurbušo sievu ar kādu kaukāzieti restorānā, vīrietis tikai smēja, bet drīz vien šādu kautrīgu ziņnešu parādījās aizvien vairāk. Un tad nāca pēdējais piliens: Olga palika stāvoklī pavisam nepiemērotā laikā, jo Artūrs bija bijis ilgstošā komandējumā. Nu zvīņas nokrita no piekrāptā vīra acīm...

Neviens, izņemot mazo Dominiku, nedzirdēja precētā pāra skaidrošanos, kad Olga spļaušus iesplāva vīram acīs, ka viņš gultā ir pēdējais antiņš salīdzinājumā ar Romu, Vaļeru un vēl kādiem pieciem vīriešiem. Artūrs iesita Ogai, tad ilgi rāpoja uz ceļiem viņas priekšā, bet sieviete tikai smējās.

Artūrs piezvanīja mātei. Kas tika runāts – to Omuks nekad Dominikai nestāstīja, bet neviens jau arī nezināja, ko tieši atceras trīsgadīgs bērns...

Kad sāka kursēt pirmais transports un Artūra māte ieradās Avotu ielas dzīvoklī, bija jau par vēlu. Guļamistabā šņākuļoja Olga, bet mazajā kabinetā resna striķa galā kā lupatu lelle karājās Artūrs. Turpat bija arī Dominika, kura raustīja tēvu aiz kājas, kas bija mitra no urīna.

Sekoja bēres. Dīvainas un groteskas, jo puse viesu paklusām smīkņāja par vīru ar kupliem ragiem. Kāds pat palaida jociņu par to, cik grūti ar šādiem ragiem iebāzt galvu cilpā. Omuks ar melnu seju stāvēja attālāk no vedeklas, kura nu raudāja balsī, labi saprotot, ka ar diviem bērniem – vienu trīsgadīgu, bet otru vēl nedzimušu – visa viņas jautrā dzīve beigusies.

Tā tas arī notika. Olga uz laiku pārstāja dzert, dzemdēja Mārci un iejūdzās rūpēs un raizēs, Artūra mammai neļaudama bērniem pat tuvoties, jo visā pilnīgi nelogoiski vainoja viņu.